

CIN dobitnik međunarodne nagrade za istraživačko novinarstvo

Sadeta Bajrović, novinarka Centra za istraživačko novinarstvo (CIN), dobitnica je novinarske nagrade koju dodjeljuje „South East Europe Media Organisation“ (SEEMO) za 2021. godinu.

Bajrović je proglašena najboljom profesionalnom novinarkom i dodijeljeno joj je priznanje za izvanredne zasluge u istraživačkom novinarstvu za priče „Građani finansiraju štetne poslove privatnika“ i „Borba sa birokratama za dječiji život“.

Nagradu je dobila i Milica Vojinović, novinarka Mreže za istraživanje kriminala i korupcije (KRIK) iz Srbije, koja je proglašena najboljom mladom novinarkom za više istraživanja na temu organizovanog kriminala. Posebno priznanje dobili su Nermina Kuloglija, novinarka Balkanske istraživačke mreže u BiH za bazu podataka o javnim nabavkama medicinske opreme u vrijeme pandemije koronavirusa i Vlad Odobescu, freelance novinar i član rumunskog Centra za istraživačko novinarstvo, za doprinos na istraživačkom projektu o ranjivosti radnika za vrijeme pandemije.

Nagrade su dodijeljene na međunarodnoj medijskoj konferenciji „South East Media Forum“ (SEEMF) održanoj 3. novembra 2021. u Beogradu.

Nagrađena priča „Građani finansiraju štetne poslove privatnika“ objašnjava sistem finansiranja proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora, način ubiranja novca od građana putem računa za struju i štetu koju postrojenja za proizvodnju struje nanose prirodi. Istraživanje je pokazalo da je poticaj rada postrojenja pretvorio proizvodnju struje u unosan posao sa malo ulaganja i još manje brige za okoliš.

Entitetske vlasti su za šest godina podijelile najmanje 207 miliona maraka poticaja za proizvodnju tzv. čiste struje, uglavnom privatnim firmama. Ove firme su vlasnice 525 malih hidroelektrana, vjetroelektrana, solarnih te elektrana na biomasu i bioplin i proizvode oko dva posto ukupne električne energije u zemlji.

Građani sa kojima je razgovarala novinarka CIN-a nisu znali da potiču rad ovih postrojenja, a reakcije nakon objavljene priče su pokazale da su brojni građani prvi put informisani kome ide novac od naknade koju plaćaju svaki mjesec uz račun za struju. Što je veći broj postrojenja koja ostvaruju pravo na poticaj, viši su i računi građanima.

Građani finansiraju štetne poslove privatnika

Druga priča govori o djeci u Unsko-sanskom kantonu (USK) koja boluju od cistične fibroze i borbi njihovih roditelja sa birokratskim sistemom za skupe lijekove, neophodne za liječenje ove teške i rijetke bolesti. Sedmero djece je mjesecima čekalo da im Zavod zdravstvenog osiguranja odobri lijekove. Dok su čekali odobrenje, nekima se stanje pogoršalo, a neki su odselili u inostranstvo.

Ako se ova bolest ne liječi redovno, javljaju se infekcije, upale pluća i otežano disanje, a zbog nakupljanja gustog sekreta oštećuju se i drugi organi pa se cijeli organizam umara i slabi. Neredovnim terapijama se skraćuje životni vijek pacijenata.

Njihovi roditelji su za CIN rekli da lijekovi kasne najmanje mjesec-dva svake godine. Uz to, Zavod od njih zahtijeva da svaki mjesec predaju obimnu medicinsku dokumentaciju kojom potvrđuju neizlječivu bolest svoje djece. Čekajući birokratska odobrenja, roditelji su se snalazili na različite načine kako bi svojoj djeci olakšali periode bez lijeka – inhalirali su ih sterilnom mješavinom soli i vode ili posuđivali lijekove od roditelja iz drugih mjesta.

Borba sa birokratama za dječiji život

U obrazloženju žirija je navedeno da su ove priče doprinijele skretanju pažnje na socioekonomski utjecaj pandemije korona virusa na živote ljudi, posebno istražujući teme fokusirane na mlade, manjinske grupe i ljude sa invaliditetom. CIN-ovo istraživanje je proglašeno najboljim u konkurenciji od 30 istraživačkih priča iz 14 zemalja.